

הבחירה
לרצות

דוד שגל והח שגל של פורים לאור חידה ע"ד בליקוטי מוה"י

יצא לאור על ידי
כולל ליקוטי מוהר"ן ביתר עלית

ערך וסידר
יהושע קליין

h0533149030@gmail.com

במיבוא הבחירה

את מה שחננו השם להבין בדבריו הקדושים ולהפיצם ולגלותם על פני תבל.

בכדי להבין את מהלך הדברים של חוברת זו ולקבל מכך תועלת, מומלץ מאוד לכל לומד לחזור ולשנן כמה פעמים תורה קטנה זו, עד שיכירה על בוריה בכל לשונותיה, כי רק על ידי כך יוכל הלומד להבין קצת את הקשר בין שלל הביאורים והדרכים בחוברת זו לכל מילה ומילה הנאמרה שם בתורה.

בכדי להקל קצת על הקורא, השתדלנו להדגיש מילים מסוימות וכן מושגים בולטים מתוך תוכן התורה, בכל פעם שהם חוזרים ונשנים ברצף הביאורים שבחוברת זו, בכך יוכל הקורא להבין היטב מה הקשר בין הרעיון והדרך לתורה המדוברת.

חוברת זו יצאה לאור בשנה שעברה כמתכונת שונה, בה הובאו כל השאלות והליבונים המכריחים את הביאור הערוך לתלפיות בחוברת שלפניכם, עתה בחרנו להציג לעין הלומדים רק את המסקנה העולה, את הדרך הסלולה, ללא השאלות וההערות. החוברת נערכה מתוך השיעורים שנמסרו בשנה שעברה על ידי הר"ר מרדכי נחמן גוטליב הי"ו במסגרת הכולל ובליבון החברים, כולנו תקווה שהדברים ימצאו מסילות לליבם של הלומדים להיטהר ולהתחזק על ידם להתחיל מחדש התחלה חדשה ונצחית.

ימי הפורים המתקרבים – הימים הקדושים אשר אורם הזך והבהיר מפלח יורד ומתגלה בהתגלות והארה, כמותה אין בשום יום בשנה – הם ימי התחדשות, ימי התעוררות ושמחה, המאירים באור יקרות את כל הבא להתחדש ולהתחיל מכוחם התחלה חדשה בעבודתו יתברך.

ימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים זכרם לא יסוף מזרעם – גם לעתיד בגאולה השלימה כשכל המועדים בטלים ימי הפורים לא יעברו ולא יבטלו.

את סוד הדברים גילה והותיר לדורות האחרונים מאור העולם רבינו הקדוש ר' נחמן מברסלב בתורתו הקדושה. סודה של אותה התחלה קדומה אשר הולכת ומתגלה ככל שאנו קרבים לקץ כל הדורות.

חוברת זו המוגשת לפניכם עוסקת לבאר את עומק דבריו הקדושים שהתגלו בכמה שורות בודדות בתורה ע"ד ח"ב בליקוטי מוהר"ן.

באמת לאמיתה, אין מי שיכול לומר שזכה להבין ולהשיג אפילו קצה קטן מהשגתה העמוקה של תורה אחת ולו הקטנה ביותר מדברי רבינו הקדוש.

ואף על פי כן, כל אחד מחויב להתחזק, להתעמק, לכתוב, לפרש ולהוציא לאור,

אחר פורים קורין פֶּרַשַׁת פָּרָה, שֶׁהיא הַכֶּנֶה לַפֶּסַח. כִּי פֶּרַשַׁת פָּרָה קוֹרִין, כְּדִי שִׁיְהִיו
נִזְהָרִין לְטָהָר מִטְּמֵאֹת מֵת, כְּדִי שִׁיְהִיו טְהוֹרִין לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח. וּבִתְחִלָּה הוּא בְּחִינַת
פּוֹר, כִּי פּוֹרִים עַל - שֵׁם הַפֶּר (אֶסְתֵּר ט וְעַיִן בְּכּוֹנּוֹת הָאֲרִיז״ל בְּסוּד הַפִּיל פּוֹר וּבְסוּד
פָּרָה אֲדָמָה), וְאַחַר - כֶּךָ נַעֲשֶׂה פֶּר״ה, כִּי גַם פּוֹרִים הוּא בְּוֹדָאֵי הַלּוּף וְדֶרֶךְ לַפֶּסַח.
וְזֶהוּ בְּחִינַת (שִׁיר - הַשִּׁירִים ה): ״שִׁפְתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים נְטֹפֹת מוֹר עִבֵּר״. שִׁפְתוֹתַי זֶה
בְּחִינַת פֶּסַח פֶּה סָח (כְּמוֹבָא). שׁוֹשְׁנָה הִיא אֶסְתֵּר, (כְּמוֹבָא בְּזֶהר הַקְּדוּשׁ וּבְכִתְבֵי
הָאֲרִיז״ל, וְשׁוֹשְׁנָה גִימְטְרִיא אֶסְתֵּר). נְטֹפֹת מוֹר עִבֵּר זֶה בְּחִינַת מְרַדְּכֵי מֶר דְּרוֹר
(חֲלִין קִלְט׃), לְשׁוֹן חֲרוֹת, בְּחִינַת חֲרוֹת שֶׁל פֶּסַח. וְעַל - כֵּן צָרוּף שֶׁל פּוֹרִים מְרַמֵּז
בְּפֶסַח, בְּפֶסוּק (שְׁמוֹת כ״ג): ״שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת פֶּאֶשֶׁר צוִיתָךְ לְמוֹעֵד חֲדָשׁ
הָאֵבִיב, כִּי בּוֹ יֵצְאֶת מִמִּצְרַיִם וְלֹא יֵרְאוּ פְּנֵי רִיקָם״. מִמִּצְרַיִם וְלֹא יֵרְאוּ פְּנֵי רִיקָם
רְאִשֵׁי - תְּבוֹת פּוֹרִים, כִּי פּוֹרִים הוּא דֶּרֶךְ לַפֶּסַח, שִׁיְהִיו יְכוֹלִים לִהְיוֹת נִזְהָרִין מִחֲמִץ:
(וּפְסֵק בְּאֲמִצֵּעַ הָעֲנָן וְלֹא גָלָה יוֹתֵר):

כִּי בִתְחִלָּה הָיוּ כָּל הַהֲתַחֲלוֹת מִפֶּסַח, וְעַל - כֵּן כָּל הַמִּצְוֹת הֵם זָכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם.
(וְלֹא סִיּוּם)

בתחילה היו כל ההתחלות מפסח...

כשאנו באים להבין את כל החילוק בין מה שהיה 'פעם' לבין 'היום', בין הפעם של פסח כשהוא עומד לבד ומתבטא בהיותו נקודת ההתחלה של כל ההתחלות, לבין העכשוויות של פורים, אנו לא מתבוננים סתם בשכל של הדברים, אלא מנסים להבין מה זה נוגע אלינו וכיצד זה משפיע על העבודת ה' שכולנו כל כך מנסים להיות חלק ממנה, להכניס אותה להיות עצם החיים שלנו ולא כמביטים מהצד.

לכן צריך בכלל להבין מה הפירוש של כל ההתחלות, ומה מייחד את הפסח בתור נקודת התחלה שהכול נמשך מפסח.

זה ברור ומובן שכאשר רבינו מדבר על כל ההתחלות שהיו מפסח, הוא לא מתכוון לומר שכולם חיכו לפסח כדי לאפס נתונים ולהתחיל את כל התוכניות החדשות מפסח. אין מציאות בתורה שכאשר אדם רוצה להתחיל התחלה חדשה – ללמוד תורה, להתפלל

ככוננה או לשמור את עצמו יותר מדברים אסורים, הוא צריך או שלכל הפחות כדאי לו לחכות ולהתחיל מפסח... וודאי שברגע שהוא מעוניין באותו הרגע הוא יכול להתחיל.

אלא כוונת הדברים שכאשר מישהו החליט לעשות

שינוי ולהתחיל התחלה חדשה בחייו, הוא שואב/שואב את הכוח מפסח! ולא רק שאב כוח, אלא בהכרח שכל ההתחלה שלו מותנית בכך שהוא יתחיל את אותה התחלה בכוח מה שפסח בעצמו מהווה התחלה.

כלומר:

אם פסח כולל בתוכו מספר תנאים שהם תנאי סף שבלעדיהם אתה לא יכול להיות 'פסחי', ממילא גם האופן שבו אתה מתחיל את ההתחלה החדשה שלך חייבת לפעול לפי אותם תנאי סף!

כל מה שיש בפסח הם כמו הוראות הפעלה לסוכב את המפתח להתנעה והתחלה חדשה, בלעדי אותם הוראות הפעלה כל ההתחלה שלך תגווע ולא תניב את המתבקש ממנה. ולכן אם אנחנו רואים שבפסח יש תנאים כמו טהרה, זהירות, אנחנו יכולים בהחלט לומר, שכך גם כלפי כל ההתחלות שאנחנו מבקשים לעשות, אנחנו צריכים קודם להיטהר! לצאת לזירות! ואז נוכל להיוולד ולהתחיל מחדש.

ומה הם באמת אותם תנאים?

התנאי הראשון שמבואר בתורה דידן, נוגעת להקרבת הקרבן פסח. קרבן הפסח הוא בעצם מהותו של חג הפסח ודבר בלתי נפרד ממנו, ואותו פסח כפי שרבינו מבאר במאמר, הוא שיהיה לנו פה סח – פה שמדבר,

התנאים הם של פורים. הפורים הוא ההתחלה שעל ידי כל אחד יכול גם להגיע לפסח.

כל המצוות זכר ליציאת מצרים

מלבד התנאים שיש להתחיל התחלה כל שהיא, ששם נמצא חלק מההבדל בין פעם להיום. יש בוודאי שוני בסוג ההתחלה בעצמה.

לא שייך שנאמר שההתחלה של פסח וההתחלה של פורים הן ממש התחלה זהה, רק ההבדל נעוץ בתנאים לאותה התחלה, בהקדמות וההכנות לאותם התחלות. אלא ודאי שההתחלה בעצמה מצד מהותה שונה לגמרי זו מרעותה.

מה שמבקשים מאתנו בהתחלה של פסח זה דבר אחד ומה שמבקשים מאתנו בהתחלה של פורים זה דבר אחר. העניין בתמציתיות הוא כך:

בפסח ישנם 'הכנות' ו'הקדמות' שהם לפני ההתחלה, וחלק מהדברים שהם הכנה להתחלה לא נעשים כלל על ידי האדם אלא על ידי השם יתברך בעצמו כמו עצם יציאת מצרים, ואחרי שנותנים לאדם את ההשפעה ההיא מלמעלה מבקשים ממנו שיעשה מעשיו את מה שצריך - בבחינת 'לעשות את הפסח'.

דהיינו:

שתהיה לנו יכולת לדבר ולהשיח בפה, וזה יעניק לנו את כוח ההתחלה.

עוד דבר שמבואר בתורה לגבי פסח, זה כוח החירות. רבינו מקשר בתורה את מרדכי לפסח, והוא אומר שיש 'חירות של פסח'. כל החלקים האלו בפסח הם שלל דברים/תנאים שנותנים את הכוח להתחיל. להתחיל לקיים את כל המצוות למעשה.

אבל התנאי הכי חשוב והכי ברור הוא שקודם כל נסיים את השלב הקודם. קודם כל צריך לגמור את השומאא ורק אז אפשר להקריב קרבן פסח. וזה תנאי שמסמל ומסביר מהו הדבר שצריך להיות בכל התחלה שהיא התחלה של 'פסח'.

בהתחלה של פסח צריך רמה כזאת של נקיות וטהרה, שרק מתוכה אתה יכול לבוא ולומר 'עכשיו אני מתחיל... כשלא נשאר בי שמץ מהרע, מהשומאא, אני יכול לעלות על דרך חדשה ולהיות יהודי'.

בפסח אין מציאות שאתה עדיין נשאר במצרים ועם כל זה אתה יהודי, אתה חייב להיטהר להקריב פסח מתוך מצב שאתה יוצא ומתנתק לגמרי ממצרים.

לאור זה נוכל להתחיל להבין מהו השוני בין פעם להיום. בין ה'בתחילה' ל'ועכשיו'.

כי היום תנאי הסף הם תנאים מסוג אחר. היום

ובלעדי זה לא נוכל לעשות את הפסח מדוע זה לא נקרא ההתחלה של כל ההתחלות.

אלא מה שמוכן בהבנה ראשונית, שלא מה שבאמת השלב הראשון בהכרח שנגדיר אותו כהתחלה, אלא הוא ממשיך להיות 'הכנה' ולא התחלה. כי התחלה זה שלב שבו אנחנו מתחילים לעשות בפועל, והכנה זה לא בהכרח הדבר שאנחנו עושים אלא הוא מוכרח מצד המציאות שזה ההכנה, ולכן צריך שזה יקרה אבל לא בהכרח שאנחנו נעשה את זה.

ונבאר יותר:

רבינו אומר שהפסח מקבל מהפרה שהיא מקבלת מהפ"ר. כלומר רבינו בא לבאר מה היה בהתחלה, שעל ההתחלה הזאת הוא מסביר למה ההתחלה שמגיעה מהמקום הזה הוא בצורה כזאת ובאופן כזה כמו שנתבאר.

ועל זה הוא מסביר שההתחלה של פסח קבלה באמת מהכנה של פרה, שהפרה קבלה את כוחה מפו"ר. הפור הזה שרבינו מדבר עליו אין הכוונה עדיין שזה הפו"ר של פורים, אלא כל כוחה של הפרה מצד עצמייתה עוד לפני שבא הפורים לעולם גם אז היה איזה כוח של פו"ר וגורל שממנו נמשכה הטהרה של הפרה.

כי אי אפשר לומר שרבינו מדבר על כוח הפרה שמקבלת מפורים, כי הרי בוודאי גם לפני שארע הנס

ההתחלה האמיתית היא הרי תמיד מהרצון. שאחרי שהוא משתלשל ללמטה הוא מגיע לידי מעשה. ואם נקודה של כל התחלה מתחילה מהרצון אז לכאורה היה צריך לדרוש מאתנו שנרצה בעצמנו. אבל בפסח לא היה כזאת עבודה בכלל, אלא הביאו לנו את הרצון מלמעלה, את נקודת ההתחלה של הרצון קבלנו, ומה שדורשים מאתנו זה שניקח את הרצון ונעשה איתו את כל המצוות המעשיות בפועל.

אבל בפורים ההתחלה בעצמה שונה, כי מה שמבקשים מאתנו בפורים, זה להתחיל את כל העבודת ה' שלנו מנקודת פתיחה שונה, ורק בגלל שנקודת הפתיחה היא שונה, וההתחלה בעצמה שונה במהותה, לכן גם התנאים משתנים.

הכנה לפסח

רבינו מתחיל את התורה שאחר פורים קורים בתורה את פרשת פרה שהיא הכנה לפסח.

לכאורה מעצם ההכנה שיש שלב שנקרא 'הכנה' עולה צורך להבין יותר למה פסח נקרא התחלה? שהרי לכאורה אם אנו אומרים שפסח הוא זמן התחלה, הרי לכאורה יש לפסח עוד שלב יותר מקדים, והיה צריך להגדיר את השלב הזה של טהרת הפרה כשלב ההתחלה.

הרי אם הפרה היא באמת מוכרחת כהכנה לפסח

טהרת הפרה אדומה לבין גורל השעירים. באותו הקשר נוגע גם מוהרנ"ת בדבריו בגורל של פורים ובקשר שבין פורים לפרה. מצירוף דברי מוהרנ"ת עולה תמונה ברורה על הקשר בין הפרה לגורל של השעירים ולגורל של המן.

הנקודה הראשונה העולה מתוך דברי מוהרנ"ת היא שיש כוח טהרה שנמצא בגורל של יום הכיפורים. בגורל של יום הכיפורים ממשיכים את החיים והמוות מהמקום הכי עליון ומפרידים את החיים מהמוות, וכך ממשיכים את החיים ודוחים את המוות.

וכך מבאר מוהרנ"ת את מעשה הכהן ביום הכיפורים:

"הגורל של יום הכפורים שנתן הכהן גדול על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל כדי לכפר עוונות ישראל על ידי זה דיקא, כי כל העוונות נמשכין מעץ הדעת טוב ורע שהוא זהמת הנפש שעל ידו נמשך מיתה לעולם, כי עקר הבחירה שיש לאדם הוא מחמת שיש טוב ורע, אבל שרש הטוב והרע מהיכן נמשך זה אי אפשר לדעת בשכל אנושי בשום אופן רק אנו מאמינים שה' יתברך שהוא כלו טוב צמצם עצמו, כפיכחול, בהכמה נפלאה בצמצומים נפלאים ושונים עד שנתהוה שרש הדין שהוא שרש הרע. כדי שיהיה בחירה לאדם, כי אי אפשר להכיר ולידע ממנו יתברך כי אם על ידי זה דיקא כידוע, אבל להבין בשכל איך נמשך זאת אי אפשר להבין בשום אופן. ואדם הראשון שרצה לכנס לדעת זאת ואכל מעץ הדעת טוב ורע על ידי זה פגם מאד

של פורים בעולם, ועוד לפני שהתגלה כל הכוח של מרדכי ואסתר, גם אז הפרה קבלה כוח מכוח הפור' שזה כוח הגורל, כי כמו שמבואר בדברי רבינו כוח טהרתה המופלא של הפרה נמשך מהכוח העליון של הגורל.

אם כן נשאלת השאלה מאיזה גורל מקבלת הפרה את טהרתה מצד עצמה ללא הגורל של פורים. וכשנדע את כוח הגורל שטהרת הפרה נמשכה ממנו מלכתחילה, נוכל יותר להבין מה הביאור שכאשר ארע הנס של פורים התחילה לקחת הפרה את טהרתה מכוח הגורל של פורים, וכך נבין את השוני בין ההתחלה הזאת להתחלה זאת יותר בבהירות.

בחינת פור'

מהו כוח הגורל שממנה קבלה הפרה את טהרתה מאז ומעולם?

כוח הגורל של יום הכיפורים!

ביום המקודש ביותר בשנה, עמד הכהן הגדול והפיל גורלות על שני השעירים. גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. שעיר אחד נכנס למקום המקודש ביותר - 'מקום החיים' ושעיר שני הושלך למקום הסטרא אחרא 'מקום המוות', ועל ידי שניהם נעשתה כפרת עוונות בני ישראל.

מוהרנ"ת מבאר בליקו"ה כמה פעמים את הקשר שבין

וגרם מיתה לְדורות. ומיתה היא הפך הרוח חיים שְנִמְשָׁךְ על ידי הצדיק האמת שהוא בחינת עץ החיים שהוא מְמַשֵּׁךְ הרוח חיים מְשַׁרְשׁוּ מִבְּחֵינַת תְּפִלָּה שֶׁהוּא בְּחֵינַת עֵדֶן עֵינַן לֹא רְאֵתָה, שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ הַמַּעֲיָן הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה' מִבֵּית קִדְשֵׁי קִדְשִׁים שֶׁהוּא נְתִיב לֹא יִדְעוּ עַיִט שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוּ בְּשׁוּם שְׂכָל. וְאֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מִשָּׁם כִּי אִם עַל יְדֵי תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים שֶׁהוּא בְּחֵינַת אֱמוּנָה וְאֵז זֹכִינַן לְהַמְשִׁיךְ מַעֲיָן הַחֲכָמָה מִשָּׁם לְבָרֵךְ פֶּסֶק הַהֲלָכָה שֶׁעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא מְבָרְרִין עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דְּהֵינּוּ שְׂמִמְבָּרְרִין הַטּוֹב מֵהַרַע הַמְּתָר מֵהָאֲסוּר וְכו', כִּי עֵקֶר הַבְּרִיר הוּא עַל יְדֵי אֱמוּנָה דִּיקָא שֶׁהוּא תְּפִלָּה וְכַנ"ל. וְזֶה בְּחֵינַת הַגּוֹרֵל שֶׁל הַכֹּהֵן גְּדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁנֶּתֶן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים שֶׁהֵיוּ שְׁנֵיהֶם שְׁוִים בְּקוֹמָתָם וּבְמֵרָאֵיהֶם וְכו', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבָרָכָה. וְאֵי אֶפְשָׁר לְבָרָרֵם לִידַע מִי לֵה' וְמִי לְעֲזָאזֵל כִּי אִם עַל יְדֵי גּוֹרֵל שֶׁהוּא לְמַעַלְהָ מֵהַשְּׂכָל, כִּי בְּהַשְּׂכָל אֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין כָּלֵל מֵהֵיכָן נִתְחַלְקִין הַטּוֹב וְהַרַע שֶׁהֵם בְּחֵינַת שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים שֶׁבְּתַחֲלָה שְׁנֵיהֶם שְׁוִים לְגַמְרֵי וְאַחַר כֵּן נִתְחַלְקִין זֶה לֵה' לְפָנָי וְלְפָנָיִם וְזֶה לְחוּץ לְגַמְרֵי לְעֲזָאזֵל, אֲבָל אֲנִי מֵאֲמִינִים אֵף עַל פִּי שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין זֹאת בְּשִׂכְלִי, אֲנִי מֵאֲמִינִים שֶׁהַכֹּל מֵאֵת ה' צְבָאוֹת יִצְאָה, כִּי בְּחִיק יוֹטֵל הַגּוֹרֵל וְמֵה' כֹּל מִשְׁפָּטוֹ שֶׁהַגּוֹרֵל יוֹצֵא מֵאֵת ה' מִי לֵה' וְמִי לְעֲזָאזֵל כְּפִי דְרָכָיו הַנִּפְלְאִים וְעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא נִתְבָּרַר בְּחֵינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג מֵהֵיכָן נִמְשָׁךְ הַטּוֹב וְרַע וְכַנ"ל,

העולה מדבריו:

שכוח הגורל של יום הכיפורים ממשיך טהרה עליונה שהיא למעלה משכלנו ומבחירתנו!!! כי התיקון נעשה על ידי כך שאנו מאמינים שהשי"ת הוא כולו טוב והוא יכול לטהר כל טומאה ולקנח כל חטא.

אם נתבונן היטב, נראה שזה אותה טהרה פלאית שנעשית על ידי הפרה אדומה ממש. גם שם 'אמרת' אחכמה והיא רחוקה ממני' - שאין שום טעם על פרה אדומה! כי מלבד מעשה הפרה בעצמו של הקרבת הפרה והזייית המים אין שום פעולה של בחירה שאדם עושה כדי להטהר!!! כל מה שמבקשים ממנו זה שיסכים להטהר והשאר ייעשה על ידי השי"ת בעצמו!

"כִּי פָּרָה אֲדָמָה וְשָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח הֵם בְּבַחֲיָנָה אַחַת, כִּי שְׁנֵיהֶם מַעֲשִׂיהֶם בְּחוּץ (כְּמוֹכֵן בְּסִפְרָיִם), וְעַל יָדָם דִּיקָא עֵקֶר טְהִירָת וְסְלִיחַת עֲוֹנוֹת"

אבל הפרה הזאת שלפני פורים מקבלת את כוחה רק מהגורל של יום הכיפורים, עדיין לא מהגורל של פורים!!

כי הגורל של יום הכיפורים ממשיך לפרה כוח של 'הכנה לפסח' אבל לא את כוח ההמשכיות של פורים לפסח. כי בנקודת הזמן ההתחלתית שכל ההתחלות מפסח, אז נקודת הבחירה של האדם נמצאת דווקא במעשים ולא בהכנות וברצונות. ולכן עדיין לא מחשיבים את הפרה כהתחלה, אלא רק הכנה.

וכמו שביציאת מצרים וחירות הפסח, הרצון

וההתעוררות לצאת הגיעה מלמעלה בלי שום בחירה גם ברצון בעצמו. אלא ה' האיר עליהם הארה שכביכול הכריחה אותם לרצות, וכל הבחירה הייתה האם 'לעשות את הפסח' ודו"ק בלשון זו הנזכרת במאמר דידן.

כי כל המצוות הם זכר ליציאת מצרים מצד הפעולה והעשייה שלהם, כי מצד יציאת מצרים נקודת ההתחלה נמצאת בפעולת עשיית המצוות בלבד.

וכדי לחדד יותר, צריך להסביר, שבאמת המהות של הבחירה והחיים בעצמם זה היינו הך.

כי כל בן אנוש מרגיש את מציאות החיים בכך שהוא בוחר, גם אם הבחירות הם שוליות וזניחות, מכל מקום הם אלו שנותנים את תחושת החיים.

גם אדם זקן שיושב על ספסל ברחובה של עיר ללא מעש, ולמעשה כמעט אין ביכולתו לבחור בחירות גורליות ומשמעותיות, הוא יכול לחוש חיות בבחירות הכי פשוטות, ובלבד שהוא יבחר בהם.

אם הוא יבחר להסתכל על פרח יפה, הוא יוכל לקבל תחושה עצומה של חיות מהבחירה הזאת, אך אם הוא יסתכל בלי בחירה הוא לא ייחנה ולא יקבל מכך שום חיות.

כמו כן בעבודת ה', אם האדם בוחר הוא חי, ואם הוא לא בוחר הוא לא חי, זה לא חייב להיות בחירות עצומות,

זה יכול לקרות בדברים הכי קטנים, ובלבד שהוא יבחר בהם.

לסיכום:

א. לפני פורים ההתחלה הייתה מפסח. כי ההתחלה היא מעצם המעשה של המצווה ולא מתייחסים להכנה ולשלבים שמקדימים את העשייה כהתחלה.

התחלה זה בדיוק במקום שמתחיל החיים במקום של הבחירה. כי הבחירה זה המקום שהאדם בוחר בין חיים למוות, ולוקח לעצמו חיים, ולכן שם מתחיל החיים, ולכן זה מקום ההתחלה של כל אדם ושל כל דבר. ולכן פעם שנקודת הבחירה היא לעשות את המצוות אז כל ההתחלות מפסח. דהינו שכל דבר בעולם מתחיל מהמקום שמתאפשר שם בחירה. והפסח מקבל את כוח החירות רק לאחר שנטהרנו מטומאתנו על ידי הפרה.

ב. הפרה עצמה מקבלת תמיד את כוחה מכוח הגורל. אבל לפני פורים היא קבלה את כוח הגורל מהגורל של יום כיפור. הטהרה של הפרה אדומה אז נעשית בכלליות שלא על ידינו אלא כעין מים טהורים שמוערים ממרום עלינו בלי שום בחירה מצדנו, כי כוח הבחירה מתחיל מנקודת העשייה.

ג. לכן בפסח ישנם כמה תנאים מוכרחים כדי לזכות לחירות – לבחירה של המעשים הטובים. כי חייבים להיות קודם כל טהורים לגמרי, ואי אפשר לעשות את

הפסח בטומאה.

הפיל פור

”עֲכָשׂוּ הַהֲתַחֲלָה שֶׁל הַגָּאֻלָּה וְתִקֶּן כָּל הָעוֹלָמוֹת הוּא מְפֹרָיִם”

כאן אנו מגיעים לסיפור של פורים. במשך כל תקופות ישראל, עם ישראל ידע עליות ומורדות. אבל נפילה כזו כמו שהיה בימי מרדכי ואסתר ומחשבת המן לא נפל עם ישראל מעודו.

המן הצליח לפגום כל כך עמוק וכל כך רחוק, עד כדי כך שהוא ניסה לפגום בשורש השורשים של היהודי.

להטיל ספק בעצם הרצון! להטיל ספק בוודאיות שיש לכל יהודי בנקודת הרצון של עצמו!

לעיל הזכרנו שהגורל לוקח וממשיך משהו שהוא מעל לשכל ולבחירה וממשיך אותו לתוך העולם כהחלטה גמורה.

אבל הגורל דלעיל, שנעשה ביום הכיפורים על שני השעירים, הוא משאיר את מציאות החיים וגם את מציאות המוות. הוא רק לוקח כל אחד מהם למקום מסוים, ובכך הוא משאיר חיים היכן שצריך וטוב, ושם מוות על הדבר הלא טוב.

המן רצה לפגום בגורל הזה בעצמו. הוא עשה גורל שלא משאיר שום מקום לחיים. הגורל של המן בא להטות את הכף לגמרי ולהמשיך את המוות גם על מציאות החיים במקורם הכי נשגב! להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים!

לא להשאיר שום מציאות של חיים.

ואת זה הוא רצה לעשות דווקא על ידי גורל! לא כהחלטה ובחירה שלו אלא כהחלטה ובחירה של הגורל!

מה הביאור בזה? הרי לכאורה אדרבה הגורל כפי שהתבאר לעיל הוא כוח שמימי שיש בו התגלות של הכוח הכי מופלא ונעלם שמטהר את כל הטומאות ומכפר את כל העוונות, ואיך כוח כזה יכול להתהפך להפך הגמור והקוטבי?

גורל הקדושה וגורל הסטרא אחרא

הגורל הסטרא אחרא מנסה לגעת בעצם הגורל הקדושה ולהפוך אותו לכפירה הכי אימה ששייך. לא סתם קלקול אלא פרשנות מעוותת שהופכת את ה'חכמה הרחוקה' לכפירה גמורה.

”כִּי הָמָן הַפִּיל פּוֹר הוּא הַגּוֹרֵל וְרָצָה לַפְגֵּם בְּהַגּוֹרֵל שֶׁל יוֹם הַכִּיּוּרִים שֶׁנֶּתֵּן הַכֹּהֵן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים אֶחָד לַה' וְאֶחָד לְעֶזְרָאֵל שֶׁהוּא סוּד פְּרָה אֲדָמָה שֶׁמְעַשְׂיָהּ בַּחוּץ מְבוּבָא”

”כִּי הוּא כָּפַר וְאָמַר שֶׁהַגּוֹרֵל בְּמִקְרָה, חֶסֶד וְשְׁלוֹם”

מעיקרא, כל הגורל של יום הכיפורים והטהרה של הפרה אדומה זה דבר מופלא. ובמקום שאין הבנה ואין בחירה שייך לומר שתי הבנות:

או שיש כאן השגחה מופלאה בדקדוק שמעל להבנתנו ובחירתנו!

או שהכל במקרה! אין שום דבר מכוון בבריאה, כך יצא בגורל ותו לא! ה"ו...

המן רצה למשוך את הגורל שכביכול מלמעלה יסכימו עם הכוונה של הגורל שלו, שכל העולם מתנהג במקרה. שח"ו אין שום השגחה! והפירוש בזה שאין השגחה הוא שאין רצון!

כאשר אנו אומרים שיש השגחה פירוש הדבר שיש רצון של מי שמשגיח שיקרה כך וכך, כי הוא משגיח על מה שהוא רוצה. ככל שיש יותר השגחה ביותר התגלות, פירוש הדבר שיש גילוי חזק יותר של רצון. כמו למשל בכל ניסי מצרים ששם ארעה שיאה של התגלות ההשגחה מצד שה' רצה בגאולת עם ישראל.

לכן בגורל יש אפשרות להטות את זה לשני מקומות הפכיים. או שאנו אומרים שגם כל מה שנראה שהוא רק במקרה גם הוא מכוון ומדוד, או שבאמת אין שום רצון והכל במקרה ח"ו.

המן 'הפיל' גורל. ההפלה היא מעשה שמסיר כל אחריות ונותן כביכול לכוון מקרי לשלוט. כאשר נותנים לחפץ ליפול בלי שום הכוונה, פירוש הדבר שאין שום 'רצון' שיפול בדווקא לכיוון מסוים (כמו שיתבאר בהמשך).

בזה המן רצה להראות שאין שום רצון למעלה כלפי עם ישראל. המן אמר לאחשוורוש 'אלוקיהם של אלו ישן', שהוא הסיר כביכול ח"ו את הרצון שלו, הוא כביכול נתן את כל העולם להיות חשוף למקריות. וכאשר המן כביכול השיג את ה'אישור' לכך מלמעלה הוא יכל להטיל פגם גם ברצון של עם ישראל עצמו.

המשכת פגם הרצון פגמה גם במציאות המובנת מאליה שיש לכל אחד רצון!

הרי כפי מה שכבר התבאר למעלה, הטהרה של הפרה וכל מושג ההתחלה של פסח מניח את נקודת ההתחלה כמעשה ולא ברצון. פחות רוצים שתראה יותר מבקשים שתעשה. ואין הכוונה שאין רצון, אלא הרצון בעיקר ניתן מלמעלה כמו הטהרה של הפרה אדומה שהיא בבחינת 'זרקתי עליכם'.

ואם נשאל. איך יכול להיות שפעם היה רצון מלמעלה ועדיין יש בחירה ללמעשה, הרי אם יש רצון לעשות אז עושים? ואם יש בחירה לקיום המצוות סימן שהרצון לא מספיק חזק? התשובה לכך היא שאנחנו היום לא יכולים

הכי גבוה ששייך. אלא ההמשכה היותר גבוהה עשתה היפוך.

ונהפוך הוא!

אותו דבר שהמן ניסה לומר איתו שהכול במקריות, באותו הדבר ממש התגלה להפך שהכל בהשגחה. אבל עכשיו נעשה הדבר בעיקר על ידינו.

כל מה שהצטייר כמקרה, כטבע, הפך להיות חתיכת נס. פתאום כל השתלשלות האירועים התגלתה כמהלך מבושל ומתוכנן עד לפרט האחרון. לפתע התגלה שהגם שלפעמים ישנם דברים שנראים כאילו הם לא מושגחים, וממילא נחשבו כחסרי רצון, מחוסרי התעניינות. באמת הם מושגחים בהשגחה מופלאה ונעלמת.

לעיל הסברנו ש'הפלת' הגורל בידי המן סימלה את מה שעמד מאחורי הגורל של המן. המן ניסה לצייר את כל מה שמתרחש בעולם כ'מקריות' שפועלת ללא השגחה וללא רצון, וזה הוא פעל על ידי הגורל שמבטא את המקריות, ולכן זה נקרא 'הפיל' פור כמו דבר שנופל ואין לו שום הכרח והכוונה מה יקרה איתו, הכול פתוח הכול אפשרי, אין שום תוכנית ואין שום רצון.

לעומת זאת מרדכי ואסתר אין אצלם מושג של 'הפלה' ומקרה, אין דבר ותנועה שהיא לא בהשגחה מכוונת, אפילו באותם מקומות שזה נראה הכי 'מקרה'. ולכן מה שנקרא אצל המן 'הפלה' אצל מרדכי ואסתר זה נקרא

להבין זאת בכלל, כי בגלל הפגם של גורל המן, נקודת הבחירה השתנתה ממקומה, ולכן אנחנו לא יכולים להבין או לדמיין את הדבר בכלל, ובפרט שכל המושג של בחירה בכלל זה דבר לא מובן ונתפס כנ"ל.

אבל עכשיו אין המשכה של רצון, אחרי שהמן פגם בהמשכה הזאת מלמעלה, נוצר חוסר וודאיות לכל אחד האם אכן הוא רוצה באמת, והאם יש כוח ברצון לייצר תוצאה ולהשתנות

(ובמאמר המוסגר זוהי הנפילה הקשה של הדורות הללו, שהגם שבעין פשוטה נראה לאדם שהוא רוצה ורק מתקשה ליישם, כאשר הוא מתמודד שוב ושוב הוא מגלה לאט לאט שהרבה דברים הוא לא רוצה, אם בכלל)

ומשכך, לא אפשרי לעשות פסח אפילו עם הכוח של פרה אדומה כפי שהיא בלי ההארה של פורים, כי הרי הכוח הזה כבר נפגם בגלל המן. בשביל לתקן את הפגם הזה צריך לחדש נקודת התחלה חדשה!

פור המן נהפך לפורינו

כידוע, כל פגם רוחני כאשר רוצים להמשיך לו תיקון, צריך להמשיך את התיקון ממקום יותר גבוה, כי כל דין נמתק בשרשו.

אבל אצל המן לא היה כבכל קלקול - המשכה ממקום גבוה יותר כבכל פעם. כי הרי המן ניסה לפגום במקום

'נטיפה' נוטפות מור עובר'.

נתפלא יותר מול עוצמתו.

הנטיפה היא כמו טפטוף. זה נופל אבל זה מכוון ומושגח, כמו גגן שמטפטף טיפות קטנות לשתילים רכים במידה מכוונת ומדודה. הטפטוף מסמל את ההפלה המכוונת, שגם מה שנראה כדבר שסותר את ההשגחה גם הוא מושגח, גם הגורל שנעשה כאילו המקריות שולטת העולם ואין השגחה, גם זה בעצמו מושגח ומדוד, ההשגחה משגיחה על עצמה, כמה תיראה ותתגלה ההשגחה וכמה לא.

כל זה גילה בפועל דבר יותר גדול.

הדבר הכי גדול שהתחיל להתגלות אז זה שיש בחירה ברצון!

היום אפשר לבחור לרצות! לא נותנים לך את זה מלמעלה אלא אומרים לך שזה עבודה שלך!

פלא הבחירה

כוח הבחירה אין פלאי ממנו.

וכלשון מוהרנ"ת: "כִּי הַבְּחִירָה הִיא הַחֲדוּשׁ וְהַפְּלֵא הַגָּדוֹל מִכָּל יְצִירַת מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, כְּמוֹכָא בְּסִפְרֵים וּבְדִבְרֵינוּ כְּמָה פְּעָמִים"

ככל שנמצא איך כוח הבחירה גדול יותר משחשבנו

בתחילה היו כל ההתחלות מפסח. כי בתחילה כוח הבחירה התחיל מהמקום שבו יהודי היה צריך לקחת את הרצון שהוא קיבל מלמעלה ולעשות איתו את כל המצוות המעשיות שהם זכר ליציאת מצרים.

אבל עכשיו כל ההתחלות מפורים. כל נקודת הבחירה מתחילה שלב קודם, שיהודי מתמודד לא האם לעשות או לעשות, אלא האם לרצות או שלא, ובמילים אחרות, צריך לבחור לרצות!

העולה מכל זה, שכוח הבחירה קיבל בפורים התעצמות עוד יותר ממה שהוא היה. כי הרי בוודאי כשאדם בוער ברצון לעשות את כל המצוות אבל עדיין משאירים לו בחירה ופיתויים שלא לעשות, זה כמעט נקרא בגדר 'ביטול הבחירה' ביחס לאדם שרוקנו ממנו כל רצון ומבקשים ממנו לייצר רצון.

כוח הבחירה הזה הוא עצם החיים ועצם החירות וכמו שנבאר.

החירות לבחור

בתפיסה הלא יהודית חירות פירושה חופש...

העולם המודרני המערבי שואף לחופש מושלם, הסרת כל השעבודים, המחויבויות החונקות והאיסורים. חירות

שכזו אומרת שרק כאשר האדם יהיה חופשי לגמרי לעשות כל אשר יעלה ברוחו, רק אז הוא בן חורין. אבל כל עוד יש עליו מגבלות מכל סוג שהוא עדיין אינו בן חורין. בפרט אם הוא נמצא תחת עולם של חיי תורה ומצוות, בוודאי אין הוא בן חורין, הרי הוא צריך להישמר ולהיזהר בכל צעד ושעל מאיסורים שונים, זוהי חירות?

באותה תפיסה של רוב העולם, הכול לגיטימי וכשר.

יש חירות וחופש של החשיבה, שחס וחלילה לא תהיה שום מגבלה על מה ואיך לחשוב, שלא תהיה 'משטרת מחשבות דיקטטורית'.

יש חופש במה להאמין. כמו שהם שונים שוב ושוב 'אני רוצה להיות חופשי להאמין במה שאני רוצה'. החופש הזה הוא להיות בלתי מוגבל חירות "טוטאלית", שגם אם הם מאמינים שהאמונה הזו לא תחייב אותם בכלום... הכול בשם החירות הדמיונית והחופש המזויף.

הדבר היחיד שהם הציבו לעצמם כמחסום אחרון הוא הפגיעה בזולת, שהחירות והחופש לא יהיה על חשבון השני, זה הם עוד מסכימים לקבל כמגבלה, אבל גם זה מתמוסס.

החופש הזה כפי שכבר אמרנו מזויף מתחילתו ועד סופו.

ולמה?

כי כאשר כל בן אנוש לא יכול לבחור את השעבודים שמוטלים עליו, ולבחור בהם בבחירה רצונית, הוא הופך להיות משועבד לכל מה שהחירות מציעה.

ניתן לכך כמה דוגמאות:

נצייר לעצמנו כאילו אנחנו הולכים בתוך החנות הגדולה בעולם לקניית אוכל. כמו קניון קטן שבו מציעים לאדם הכו---ל... מדפים על מדפים, שורות סדורות, ניהוחות, צבעים, טעמים.

אם הקונה נתון תחת השפעתה של החירות המזויפת הוא הופך להיות נשלט ועבד לכל אחד מהמאכלים הטעמים שהוא כל כך אוהב. אין לו רגע אחד של חירות עצמית. אם אין שום סיבה לומר לא, ולבחור בלא! אז כל דבר שמפתה ומגרה הופך להיות האדון הבלעדי על הלב והמוח. היש שעבוד גדול מזה.

נכון שבתחילה זה קסום. רעיונות החופש משחררים אצל כל עבדי הבחירה את הקיטור שהצטבר אצלם במשך שנים על כל האיסורים וההגבלות שהם היו נתונים תחת מרותם. אבל כשטועמים את החופש ואוכלים אותו עד תומו, הוא מרוקן את כל אוכליו בריקנות שאין כמותה.

ההשתעבדות לחופש מביאה את האדם יום אחד לעמוד בפני שוקת שבורה. הוא נתן לעצמו הכול, שחרר את עצמו מכל עול, אבל החירות האמיתית עודנה נעלמת. כי החירות באמת היא רק כשאדם מרגיש את

החוויה והחשק של האדם לחיים זה החוויה של האדם לבחור, ואם החירות לא מגבילה שום גבול זה אומר שאין יכולת בחירה וממילא יש מוות.

כך בדיוק החמץ, כל כולו נעשה ומסמל חירות, נותנים לבצק לתפוח ולגבוה כמה שהוא רק יכול, לא נוגעים בו לא מתעסקים איתו, מניחים אותו לגורל הרוח המתפיחה והמחמיצה...

אבל לעומת זאת יש את החירות דקדושה, להיות בן חורין זה היכולת של כל אחד לבחור ולהכניס את עצמו לתוך מקום של בחירה.

כי כאשר אדם מכניס את עצמו מבחירה, לשעבוד של תורה ומצוות הוא בן חורין באמת, הוא שולט על הרצון של העולם, הוא לא מרצה כל דבר שמנסה למשוך את תשומת לבו ואת דעתו ורצונותיו, הוא שולט ובוחר מה הוא יעשה ומה לא, וגם אם זה נראה שמשוהו אחר בוחר ומצווה עליו מה לעשות מכיון שהשי"ת השאיר לו את יכולת הבחירה הרי בכך הוא מרגיש שיש בידו לעשות ח"ו את ההיפך והבחירה שלו בטוב היא בחירת החיים ובחירה בהשי"ת שהוא עצם החיים.

מי הוא בעל הבחירה הגדול ביותר?

מי שמסוגל לבחור אפילו בשיעבוד, מי שיכול לכפות על עצמו הגבלות ואיסורים הוא בן החורין האמיתי, כי עד כדי כך הוא בחירות שהוא יכול להכניס את עצמו

היותו בעל בחירה, רק כשהוא יכול לבחור להשתעבד תחת איסורים ומגבלות רק אז הוא יכול לחוש את היותו בן חורין באמת, יצור חי ששולט על מעשיו ואינו נשלט ונסחף מול כל יצר או תאוה.

חירות הגורל

המן רצה למכור לכל העולם חירות מזוייפת. בדיוק כמו גורל שמשוחרר מכל זהירות וכוונה, כך גם החירות של המן מנטרלת כל מקום של בחירה, היא בעצם אומרת לאדם שאין לו בכלל בחירה להשתנות. לפי תפיסת החירות הזאת תעשה כל מה שאתה רוצה וחושב ומאמין כי ממילא לא אתה קובע, יש זרימה של המציאות ואתה חלק ממנה אתה לא יכול לשנות ולא יכול להשתנות.

היום בזמנינו יש יותר אנשים שחושבים שהם יכולים לשנות את העולם. ופחות אנשים שחושבים שהם יכולים לשנות את עצמם!

יש שתי דברים שמסמלים את החירות המזויפת והעדר הבחירה:

מת וחמץ.

הטומאת מת שכל כך צריך להזהר ממנה, וכן החמץ שדורש זהירות, שניהם אין חופשיים ובעלי חירות מהם. המת הוא ריקן מכל חיות כמו אדם חי שאין לו בחירה. אם אין בחירה אין שום הבדל בין חיים למוות, כי כל

אבל נתחיל מהתחלה.

רבינו אומר שיש חירות של פסח, ובחדא מחתא הוא גם מסביר שפסח זה דיבור – פה סח. הווי אומר שהחירות של פסח זה הדיבור בעצמו, כי כאשר אפשר לדבר ומצליחים לדבר אז מתגלה שהאדם יש לו רצון ויש לו בחירה.

מי שאין לו רצון כאילו ניטל ממנו כוח הדיבור, אין לו באמת על מה לדבר, הוא יכול ללהג הרבה על כל דבר שזו אבל זה דיבור שלא מבטא כלום, רק כאשר יש לאדם רצון הדיבור הופך להיות בעל משמעות. ולכן כאשר ניטל מהאדם הרצון הוא חסר דיבור. כמו כאשר תוקף את כל אחד ייאוש, שכבר לגמרי אין לו כוח, אז הוא מרגיש שאפילו לדבר אין לו כוח..

אבל כאמור לעיל כדי להגיע לתוצאה המיוחלת שנוכל לדבר, שנשתחרר מגלות הדיבור, עלינו קודם כל להיטהר על ידי הפרה. קודם כל נסיים לגמרי עם הטומאה ואז נוכל להתחיל התחלה חדשה להיגאל ולדבר, אבל אם עדיין נשארה קצת טומאה אז עדיין יש טומאה ואי אפשר להקריב פסח וממילא עדיין אין את כוח הדיבור.

בהתחלה הקדומה שהתחילה מפסח היינו מוכרחים להיטהר על ידי המעשה של הפרה, על ידי שרפת הפרה בפועל ורק אז זכינו לחירות מגלות מצריים ומכוח זה לקיים למעשה את כל המצוות ולדבר עם הפה את

אפילו בשיעבוד שהוא היפך החירות, כי גם אחרי זה עדיין יש לו בחירה והוא בוחר כל פעם מחדש בגבולות, אבל בדרור המוחלט אין שום יכולת לבחור, אם אתה קצת מגביל את עצמך זה הורס את כל החירות שיש שם ואם לא אז הכול שולט עליך.

זה קדושת המצה וקדושת כל המצוות. המצה היא ההיפך הגמור של החמץ, במבט חיצוני היא נראית כמו לחם עוני, לחם שלא נתנו לו לתפוח בחירות, הגבילו אותו, בחרו בו, התעסקו איתו. וזה החיים והטהרה שנמצאים בתוך כל המצוות, שאדם מכניס את עצמו לבחירה של המצוות.

הדיבור התחלת הבחירה והחירות

למעשה!

מה הכוח שמוליד בחירה וחירות?

ומה הפירוש לבחור?

כאן אנו חוזרים לאותו חילוק שבין הבחירה והחירות של פסח לבחירה והחירות של פורים.

אמנם בשניהם, הדיבור הוא הוא החירות, רק המטרה של הדיבור המהות של הדיבור ואופן הדיבור שונים בתכלית. לפסח יש דיבור משלו ולפורים שפה אחרת...

הדיבורים הקדושים שאיתם יכלנו להגיע לידי מעשה.

וכל זה, כפי שכבר התבאר לעיל, נוצר מהרצון שקבלנו. כי בגלל שהרצון לא נפגם ולא הוטל בספק, כל הקושי היה רק לזכור לקיים בפועל וזה נעשה על ידי הדיבור של הקריאה, אבל העיקר היה הדיבור כדי שנוכל לעשות, כי הדיבור ביטא את הרצון שכבר קבלנו.

אבל היום אחרי שהרצון נפגם על ידי הספקנות ברצון העליון, שהמין הצליח להטיל זרעי ספק בלב של כל יהודי, שאולי אין לה' בכלל שום רצון ממני, ואולי לי אין שום רצון אליו וממנו. לא יועיל סוג הדיבור שרק נועד להביא אותי לידי מעשה, מכיוון שהרצון שאיתו ניגשים למעשה נפגם.

אין יודעים מהיכן ההתחלה

בקו ישר יש התחלה ויש סוף, כמו בכל מסלול יש נקודת התחלה ויש נקודת סיום.

אבל בעיגול אין נקודת התחלה ואין נקודת סיום.

"כפי מצינו רב הדברים שתלויים זה בזה. ואם פן מהיכן ההתחלה. וכמבאר מזה בדברי רבנו זכרוננו לברכה שאמר שיש כמה דברים שתלויין זה בזה. ואין יודעין מהיכן ההתחלה. אך באמת גם זה מסוד סתרי הבחירה, כי כח הבחירה של האדם אי אפשר להבינו, כי כח הבחירה היא מגדלת נפלאות הבריאה אשר בכל הבריאה פלה

מראש ועד סוף לא נמצא דבר נפלא יותר מזה, כמבאר בספרים שכח הבחירה הוא חדוש נפלא ונורא יותר מכל החדושים של כל הבריאה בלה. והוא מובן מאד לכל משכיל. שאין שום דבר בכל הבריאה שיהיה חדוש כל כך כמו הבחירה שברא ה' יתברך כח במין האנושי שיהיה לו כח לעשות רצונו יתברך או למרות עיני כבודו חס ושלום, ובאמת אי אפשר להבין בשום שכל שרש הפח של הבחירה. ועקר כח הבחירה נמשך מהעדר הידיעה וכמוכן בדברי רבנו זכרוננו לברכה. והכלל, שהאדם צריך לבחור רק בהאמת לאמתו. ולהשתוקק תמיד אל האמת באמת. כי יש נקודה דקדושה בכל אחד מישראל שהיא נקודת האמונה הקדושה

(ליקו"ה ברכת הריח)

יש כמה וכמה סיבות לדברים שאין יודעים מהיכן ההתחלה שלהם, אבל הסיבה הכללית והעיקרית לכולם, שיש דברים שאי אפשר לזכות להם כי אם על ידי עצמם.

דוגמה לכך כותב מוהרנ"ת על תפילה, שכדי לזכות לתפילה צריך ללמוד תורה אבל כדי ללמוד תורה צריך להתפלל, ואם כן יוצא שבשביל לזכות לתפילה צריך להתפלל...

כאמור לעיל, ההתחלה של פורים זה להתחיל לרצות.. לבחור לרצות! הבחירה החירות וההתחלה של פורים היא אמנם יותר קשה מפסח כי עלינו מוטלת העבודה

לזכות, כי זה נקרא שמתחילים הגם שאין יודעים מהיכן ההתחלה כי ההתחלה היא ממה שצריך לזכות אליו, כי היום הדיבור בעצמו הוא הגאולה והוא הדרך להיגאל, כי כל הבחירה של התעוררות הרצון נעשית על ידי הדיבור ועל ידו זוכים גם לקיים את הפסח שיכולים למעשה להיזהר מחמץ, כי היכולת מבטאת את הבחירה, והיכולת להיזהר מחמץ זה שכוח הבחירה ברצון מביא כל אחד גם ליכולת לקיים את מעשי המצוות בעצמם.

לשון התורה וביאורה

אחרי כל זה נחזור ללשון רבינו בתורה ע"ד.

“אחר פורים קורין פְּרֶשֶׁת פָּרָה, שְׁהִיא הֶכְנֶה לְפֶסַח”

אף שלכאורה עיקר הקריאה של הפרה מתייחסת לפסח, ולכן היה יותר מובן אם היה מייחס את הקריאה של פרשת פרה לקודם הפסח ולא לאחר פורים כי היה יכול לכתוב 'קודם פסח קורין פרשת פרה שהיא הכנה לפסח', מכל מקום מייחס יותר את קריאת הפרשת פרה לאחר פורים.

כי באמת עיקר מה שהפרה היא הכנה לפסח זה מצד המעשה של שריפת הפרה ולא מצד הקריאה של פרשת פרה, כי הקריאה של פרה זה הדרך שיבואו להקרבת הפרה, ששם העיקר זה הטהרה שה' מערה ממרום. אבל היום שאין בית המקדש ואין הקרבת הפרה בפועל יש

מתחילה ממש, כולל מה שבפסח קבלנו ממרום, אבל דווקא בבחירה הזאת מתגלה החירות ביתר שאת, דווקא שם מתגלה הגאולה השלימה, ומתגלה יותר גדולת הפלא ששמו בחירה, שאדם יכול לבחור לרצות ולעורר בתוכו רצון!

אבל איך רוכשים את זה?

על ידי השפתים! בכוח הדיבור!

הדיבור הוא הבעה של הרצון, הוא בעצם התוצאה הנפעלת שכאשר אדם יש לו רצון כלשהוא הוא מבטא אותו בדיבור משתוקק. אבל החידוש של פורים שאפשר לבחור לרצות על ידי הדיבור!

אם אדם מחליט לדבר כמה שהוא יכול, להתבודד ולספר את כל אשר על ליבו הוא יכול גם לייצר בתוכו רצון למה שהוא יודע שצריך לרצות וטוב לרצות.

והחידוש שנוצר אז שמכיוון שאדם יכול לייצר רצון על ידי הדיבור, בכוח השפתים שרק 'קורין'. שם מתחילה הבחירה והגאולה אפילו שעדיין לא נטהרנו, והגם שאכתי עבדי אחשוורוש אנן, כי גם אם בגאולה הראשונה לא יכולנו לדבר מתוך המיצרים, כיום מתוך ובתוך הגלות והמיצרים אפשר לייצר דיבור של חירות, כמו מרדכי שבוקע ועובר מתוך שפתי ההסתרה.

וזה בדיוק נקרא שמתחילים עם הדבר שאליו צריך

רק את ה'קריאה' שהיא הדיבור שמעורר את הרצון. (עייני במשנ"ב טעם קריאת הפרה כיום), וזה בגלל שהמן גם וערער את הרצון וכמבואר לעיל.

ולכן היום הפרה מתייחסת לפורים, דהיינו שחוץ ממה שקורים אותה לפני פסח כהכנה לפסח היא מקבלת מהכוח של פורים שהמוות מתהפך לחיים ומתוך הטומאה נוצרת טהרה על ידי הבחירה ברצון, ולכן רבינו מייחס את הפרה שקורין אחר פורים.

”כִּי פֶּרֶשֶׁת פְּרָה קוֹרִין, כְּדֵי שְׂיִהְיוּ נְזָהְרִין לְטָהֵר מִטְּמֵאֵת מֵת, כְּדֵי שְׂיִהְיוּ טְהוֹרִין לְעֲשׂוֹת הַפֶּסַח”

כי כפי שהמטרה של הפרה והקרבנה בתחילה כך הוא גם היום, אלא שהיום זה מקבל כוח מפורים ולכן היום זה הכנה אבל גם המשך להתחלה יותר קדומה ושורשית.

כי גם היום צריך להזהר מטומאת מת, צריך לא למות לגמרי שאפילו אין רצון, אלא צריך להתחזק לבחור לרצות, אבל פעם הפרה באה כדי לטהר אותנו לגמרי שנגמור ונסיים את הטמאה ורק אחר כך יהיה אפשר להתחיל התחלה חדשה של יציאת מצרים וגאולה.

ובתחלה הוא בחינת פור.

גם פורים על שם הפור וגם הפרה בעצמה עוד קודם שהגיע פורים ההתחלה שלה והכוח שלה נמשך מהגורל והפור. אלא שבתחילה היא קבלה את כוחה מהפור

והגורל של השעירים, אבל אחר כך זה נפגם על ידי המן, ועל ידי מרדכי ואסתר התגלה תיקון יותר גדול שהפור של המן בעצמו התהפך כולו ממוות לחיים.

’כי בתחילה הוא בחי פור’. דהיינו בתחילה זה ההתחלה הכי ראשונית של הרצון שנקבע מלמעלה. והבתחילה הזה היה באופן של פור – רצון שהוא מעל להבנתו – שקובע שכל ההתחלות שלנו והבחירה שלנו יתחילו מפסח, ’ממעשה הפסח’, מעשיית המצוות. אבל היום הבתחילה הזה, הפור הזה, נהיה פורים. ולכן הבתחילה קובע שכל ההתחלות שלנו והבחירה שלנו יתחילו מפורים, דהיינו שהיום הבחירה נמצא בעצם הרצון. ולכן הרצונות שהם בחי פורים יכולים להיות היום המקום ששם מתחיל כל הדרך והילוך לפסח ולחירות.

”כִּי פוֹרִים עַל - שֵׁם הַפֶּר (אֲסֹתֵר ט וְעַיִן בְּכַנְנוֹת הָאֲרִיזָ”ל בְּסוּד הַפִּיל פּוֹר וּבְסוּד פְּרָה אֲדָמָה), וְאַחַר - כֶּךָ נַעֲשֶׂה פֶּרֶ”ה, כִּי גַם פּוֹרִים הוּא בְּוֵדָאֵי הַלּוּךְ וְדָרְךָ לְפֶסַח”

כי גם פורים על שם הפור, כי גם שם נעשה גורל, אלא שהגורל של המן ניסה לפגום בגורל השעירים, וכמו שמבואר לעיל באריכות, אלא שעל ידי הגורל של המן התגלה יותר על ידי התהפכות הגורל שלו שגם בכל המקריות יש רצון עליון של ה' יתברך, ואחר כך נעשה מהפורים פרה שהיא לא רק פרה שמכינה לפסח מצד עצמה אלא היא המשך של פורים, כי גם הפורים יש בו את הדרך והלוך לפסח מצד ההכנה, אבל מלבד זאת כפי

שרבינו מדגיש בהמשך התורה יש בפורים חידוש גדול יותר שלא רק שהוא הכנה ודרך והלוך לפסח, הוא הוא נקודת ההתחלה בעצמה, כי עכשיו הבחירה לא מתחילה מהשלב של העשייה אלא מהשלב של הרצון.

”וְזֶהוּ בְּחִינַת (שיר - הַשִּׁירִים ה): “שְׁפָתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים נְטֹפֹת מֹור עֵבֶר”. שְׁפָתוֹתַי זֶה בְּחִינַת פֶּסַח פֶּה סָח (כְּמוֹבָא). שׁוֹשְׁנָה הִיא אֶסְתֵּר, (כְּמוֹבָא בְּזֵהר הַקְדוּשׁ וּבִכְתָּבֵי הָאֲרִיזָל, וְשׁוֹשְׁנָה גִימְטְרִיָּא אֶסְתֵּר). נְטֹפֹת מֹור עֵבֶר זֶה בְּחִינַת מְרַדְכֵי מֶר דְּרוּר (חֲלִין קִלְטִי:), לְשׁוֹן חֲרוּת, בְּחִינַת חֲרוּת שֶׁל פֶּסַח”

החירות של פסח שהגיעה לכל אחד מכוח הבחירה שלו במעשים יכולה להגיע היום רק מכוח פורים והפרה שעוברת בדרך בין פורים לפסח.

כי פורים מגלה לאדם שאפילו שהוא איבד את הכול, ונדמה לו שאפילו את הרצון והזהירות הוא איבד, אף על פי כן בכוח השפתים של פורים, שזה השושנה והמור, מרדכי ואסתר, מתגלה שאפשר לבחור ברצון על ידי הדיבור בעצמו, והגם שעדיין איננו טהורים אנו יכולים לדבר בלי טהרה שלימה, כי על ידי הדיבור בעצמו נזכה לדיבור.

ועל ידי זה נזכה לחירות אמיתית, שבחירות האמיתית אנחנו מכניסים את עצמנו בבחירה מתחת השיעבוד של המצוות, כי בכוח הדיבור אפשר להמשיך הכול.

”ועל - כן צרוף של פורים מְרַמֵּז בְּפֶסַח, בְּפֶסַח (שְׁמוֹת כ”ג): “שְׁכַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּת פֶּאֶשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֲדָשׁ הָאֶבִּיב, כִּי בּוֹ יֵצְאֶת מִמִּצְרַיִם וְלֹא יֵרָאוּ פְּנֵי רִיקָם”. מִמִּצְרַיִם וְלֹא יֵרָאוּ פְּנֵי רִיקָם רֹאשֵׁי - תְּבוֹת פּוּרִים, כִּי פוּרִים הוּא דֶרֶךְ לְפֶסַח, שִׁיְהִיו יְכוֹלִים לְהִיּוֹת נִזְהָרִין מִחֲמָץ: (וּפֶסַח בְּאִמְצַע הָעֲנָנִין וְלֹא גִלָּה יוֹתֵר)”

בשלב זה אפשר להעיר נקודה שלא נכתבה לעיל:

רבינו מביא צירוף של ר”ת שעל ידו מתגלה המילה פורים, אמנם בפסוק כפי שהוא נכתב בתורה הסדר שלו הוא ממצרים ולא יראו פני ריקם, אבל לפי הסדר של

המילה פו’ר’ים אפשר לנסות לסדר את הפסוק כפי שהוא במילה פורים בבחינת סרס את המקרא ודרשהו.

הרעיון שגלום בר”ת אלו קשה מצד הפשט בכל אופן שבו נקרא את הפסוק. מכיוון שפשט הפסוק לא גורס שום קשר בין המילה ממצרים להמשך הפסוק ולא יראו פני ריקם. לפי הפשט הפסוק כולל בתוכו שני ציוויים שאין ביניהם קשר ממש ישיר.

הציווי הראשון לקבוע ולהתאים את חג המצות באופן שהוא יצא באביב ואז לאכול מצות, הציווי השני מדבר על עולת ראייה שכל הזכרים מצוויים בהקרבתה.

אך מכל מקום, לפי המובא בתורה כאן יש שתי אפשרויות להבין את המהלך של הפסוק. האופן הראשון

הולך לפי הצורה המקורית של הפסוק, והוא אומר כביכול כך.

צריך לצאת ממצרים ולעזוב את כל מה שהיא מייצגת לגמרי, כדי שתוכל להגיע למצב שפניך לא יראו את פני ריקם, אבל כל זמן שלא תצא ממצרים ועדיין טומאתה מסאבת את נפשך לא תוכל לראות את פני כי בכך אתה מבייש אותם ואת עצמך כביכול... הסדר הרגיל הזה היה עד פורים אמת ויציב.

אבל משהגיע פורים, נהפוך הוא! הסדר של הפסוק משתנה ואיתו המשמעות גם מתהפכת...

מפורים מסדרים את הפסוק לפי הסדר של המילה פ'ו'ר'ים' וכך נגלה משמעות

נוספת לפסוק 'פני ולא יראו ריקם ממצרים'. כי המשמעות בהתחלה מצד הסדר המקורי של הפסוק אומר שאחרי היציאה ממצרים אפשר לבוא ולהראות לפני הש"ת באופן שאנחנו לא ריקנים למולו, אבל קודם שיצאנו ממצרים בהכרח שתמיד נראה ריקנים.

אבל לפי הסדר העכשווי כביכול של הפסוק נראה הפוך, שאפילו ממצרים אפשר וצריך שלא נראה את פני ה' במצב ריקני, כי יש אפשרות היום בתוך טומאת מצרים, כשעדיין איננו בני חורין מכל תאוותינו וטומאותינו, גם אז לא להיות ריקנים, ולהיפך מתוך המוות של טומאת מצרים מתגלה הטהרה והחיים, מתוך

הגבול של העבודה מאירה החירות באור יקרות!

כי היום על ידי פורים אפשר להזהר מהחמץ, כי הרצון בעצמו שמתגלה במידת הזהירות, כי הזהירות זה עוד דרך להבעת הרצון ובחירה ברצון, הוא הוא - הרצון בעצמו מתוך הטומאה והשיעבוד, יכול להביא לכל אחד גם את היציאה ממש, שבפועל ולמעשה הוא יוכל לקיים את המצוות שזה ההארה של פסח.

"כי בתחלה היו כל ההתחלות מפסח, ועל - כן כל המצוות הם זכר ליציאת מצרים.

בתחילה היה כל התחלה שהיא מתחילה מכך שהבחירה שהיא ההתחלה היא במעשה ולא ברצון, כי הרצון היה רק בגדר הכנה, ולכן את הרצון קבלנו באתערותא דלעילא, אבל עכשיו כל התחלה ואפילו ההתחלה של פסח בעצמה, היא מפורים, מתוך הטומאה תבחר לרצות, כי נקודת הבחירה וההתחלה היום היא שאנחנו צריכים להתחיל לייצר בתוכנו רצון אפילו שאין לנו בכלל ריח של רצון, כי הבחירה מתחילה מכאן.

ולכן כל המצוות הם זכר ליציאת מצרים, כי המעשה של המצוות היה ויישאר זכר ליציאת מצרים כי החלק של העשייה והבחירה ששייך לזה יישאר תמיד שייך לפסח וליציאת מצרים, אבל ההתחלה הראשונית יותר של המעשים והמצוות נמצאת ברצון 'בקבלוה מאהבה'

של פורים.

וְעִכְשָׁו, וְלֹא סִיָּם:

כי אין סיום, יש רק התחלות!

היום אחרי התהפכות הגורל לטובה, ההתחלה מתחילה מעצמה.

פעם היה סיום לטומאה ואז התחיל התחלה של טהרה...

פעם הגאולה של כל אחד התחילה בבחירה שלו

לעשות מצוות והיה בזה בחינה של סיום כאשר הוא אכן זכה להגיע למצב שהוא בוחר תמיד במעשים הטובים ובמצוות ה'

אבל היום שהבחירה היא לייצר רצון, אז גם אם אנחנו מושלמים אנחנו לא מסיימים אף פעם כי תמיד אנחנו צריכים עוד פעם לבחור לרצות את מה שאנחנו עושים, וגם אם אנחנו ממש ממש לא מושלמים אנחנו יכולים להתחיל כל רגע לבחור מחדש

לרצות את מה שעדיין אנו לא מספיק זוכים לעשות!

"כי עכשו ההתחלה של הגאולה ותקון כל העולמות הוא מפורים. כמו שמוכן
מרמזי דבוריו הקדושים של רבנו זכרוננו לברכה בעת שאמר התורה על פסוק
מ'מצרים ולא יראו פני ר'יקם שהוא ראשי תבות פורים. שאמר אז כי מתחלה
היו כל ההתחלות מפסח שהוא יציאת מצרים ועכשו וכו' ופסק באמצע ולא
סים דבריו. ומתוך דבריו הבנתי שעכשו ההתחלה מפורים שהוא מחיית עמלק
שהיא עקר הגאולה של משיח, כי ראשית גוים עמלק ומלחמה לה' בעמלק מדר
דר עד דורו של משיח, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי ה' יתברך ראה
שבגלות האחרון המר הזה שהוא גלות אדום שהוא עמלק לא היה לנו קיום חס
ושלום, אם לא שימשיך עלינו הארה נפלאה ועצומה מקץ האחרון שהוא גאולה
אחרונה של משיח, כי כל מה שהחולה גדול ביותר צריכין להחיותו ברפואות
וחיות יקרים ביותר. על כן בנפלאותיו הגדולים הקדים רפואה למכה ועשה עמנו
נפלאות ונוראות גדולות בימי מרדכי ואסתר כשעמד עליהם הזמן הרשע שהוא
גזע עמלק ימח שמו, וחשב מחשבות להאכיד אותנו לגמרי חס ושלום. וה' יתברך
הפך מהפך אל הפך. והשיב לו מחשבתו בראשו. ולא די שנצולו ישראל בעזרתו
יתברך. אף גם היה מחיית עמלק ימח שמו. עד שעל ידי תקף הגס המשיכו הארה
נפלאה בעולם שהיא ההארה הנמשכת מגאולה האחרונה שאז יהיה גמר מחיית

עמלק"